

**Tematy prezentacji na ustny egzamin maturalny
z języka polskiego w sesji wiosennej 2015/2016
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych
im. gen. Władysława Sikorskiego w Sulechowie**

Wszystkie tematy należy opracować, analizując i interpretując teksty literackie (teksty kultury, materiał językowy) wskazane w temacie lub/i wybrane przez ucznia.

LITERATURA

1. Dworek szlachecki i jego mieszkańcy. Analizując celowo dobrane przykłady, porównaj różne ujęcia motywu.
2. Przemiana wewnętrzna jako motyw określający osobowość bohatera literackiego. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
3. Etos rycerski a system wartości Geralta z Rivii. Przedstaw i porównaj, przywołując wybrane utwory z literatury minionych epok i współczesnej prozy A. Sapkowskiego.
4. Anioł, duch – goście z zaświatów. Analizując wybrane dzieła literackie, omów różne ujęcia motywu.
5. Ludzie godni i nikczemni w literaturze. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj postawy bohaterów i przedstaw motywy ich działań.
6. Wampir jako bohater literacki. Na wybranych przykładach zaprezentuj funkcjonowanie tego motywu i dokonaj charakterystyki postaci.
7. Paulo Coelho – pisarz fascynujący. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych książek artysty.
8. Problem Holocaustu w literaturze. Analizując wybrane utwory, wskaż różne sposoby przedstawienia tego tematu.
9. Niepokoje ludzi schyłku wieków. Omów temat, analizując wybrane utwory różnych autorów.
10. Motyw tańca i balu w literaturze polskiej. Omów ich funkcjonowanie, interpretując znane Ci utwory z różnych epok.
11. Małe ojczyzny w literaturze. Przedstaw różne ujęcia motywu, odwołując się do wybranych utworów.
12. Motyw vanitas w literaturze. Omów jego funkcjonowanie w wybranych przez Ciebie tekstach.
13. Niepogodzeni ze światem. Analizując wybrane przykłady literackie, omów sposoby przedstawiania bohaterów zbuntowanych i wyobcowanych.
14. Walka dobra ze złem w literaturze fantasy. Omów temat, analizując wybrane teksty.
15. Mity, legendy a utwory fantasy (A. Sapkowski, J.R. Tolkien i inni). Porównaj kreacje postaci i inne aspekty świata przedstawionego.

16. Czego boi się człowiek? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane przez Ciebie utwory literackie XX wieku.
17. Bohaterowie literaccy w obliczu trudnego wyboru. Omów problem, odwołując się do decyzji i postaw wybranych przez Ciebie postaci.
18. Różne wizerunki władców w literaturze. Omów zagadnienie, charakteryzując wybranych bohaterów.
19. Motyw snu i widzenia w literaturze. Analizując wybrane teksty, omów różne ujęcia tego tematu.
20. Twórczość Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok. Omów temat, analizując wybrane utwory różnych twórców.
21. Literatura oświecenia bawi, uczy i wychowuje. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł tej epoki.
22. Motyw ogrodu w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia, analizując wybrane przykłady.
23. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Omów temat, analizując wybrane utwory.
24. Motyw córki w literaturze. Analizując wybrane utwory, omów różne sposoby kreowania postaci.
25. Literackie portrety człowieka średniowiecza i renesansu. Analizując wybrane utwory literackie, porównaj wzorce osobowe epok.
26. Topos bohaterskiego umierania w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia, analizując wybrane utwory.
27. Literackie portrety człowieka romantyzmu i pozytywizmu. Porównaj typy bohaterów, uwzględniając kontekst epoki.
28. Groteskowe widzenie rzeczywistości. Analizując wybrane przykłady, omów funkcje groteski w literaturze.
29. Symbol/alegoria jako sposób mówienia o rzeczywistości. Interpretując wybrane przykłady, omów jego/jej rolę w kreacji świata przedstawionego.
30. Analizując twórczość J. R. Tolkiena, omów zaprezentowaną tam wizję świata przedstawionego.
31. Miasto i jego mieszkańcy w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory literackie z przełomu XIX i XX wieku, przedstaw zmieniający się obraz miasta i jego mieszkańców.
32. Średniowieczny asceta, renesansowy humanista i barokowy Sarmata. Omów na wybranych przykładach wzorce osobowe kreowane przez twórców literatury staropolskiej.
33. Dramat współczesny jako wyraz problemów, niepokojów i dążeń człowieka. Interpretując celowo wybrane utwory z literatury polskiej i obcej, wykaż prawdziwość tego sformułowania oraz omów środki wyrazu wykorzystywane przez twórców.
34. Bohaterowie obłąkani w dramatach Williama Szekspira. Analizując teksty, porównaj wybrane postaci.
35. Człowiek wobec Boga, życia i śmierci. Omów temat, interpretując wybrane utwory z literatury staropolskiej.
36. Pisarz (poeta) jako kronikarz swoich czasów. Przedstaw zagadnienie na podstawie przykładów z różnych epok.
37. Różne kreacje bohatera romantycznego. Omów temat, analizując postawy wybranych postaci.

38. Wizja człowieka i świata w literaturze fantasy. Omów temat, analizując celowo wybrane teksty.
39. Konflikt pokoleń w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach literatury polskiej.
40. Bohater zdeterminowany przez swoje otoczenie. Analizując celowo dobrane teksty literackie, omów wpływ środowiska na postawy wybranych postaci.
41. Literackie portrety młodych. Przedstaw różne sposoby kreacji bohaterów, analizując wybrane dzieła.
42. Przeznaczenie, przypadek, świadomy wybór – co decyduje o naszym losie? Interpretując wybrane utwory, porównaj różne ujęcia i rozstrzygnięcia tego dylematu w literaturze.
43. Świat wartości bohaterów średniowiecznych a system wartości człowieka współczesnego. Omów temat na przykładzie dowolnie wybranych dzieł.
44. Wieś w literaturze. Analizując wybrane utwory, omów funkcjonowanie tego toposu w dziełach różnych epok.
45. Motto i tytuł jako klucz do odczytania utworu literackiego. Interpretując wybrane przykłady, omów funkcję tych elementów dzieła.
46. Motyw wody w literaturze. Analizując wybrane przykłady, uwzględnij sposoby ujęcia tego tematu.
47. Motyw podróży w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory z różnych epok, omów sposoby funkcjonowania tego motywu.
48. Obraz miasta w literaturze. Omów zagadnienie, porównując różne ujęcia miasta w wybranych przez Ciebie tekstach.
49. Fantastyka w literaturze. Analizując przykłady z różnych epok, określ funkcje, jakie pełnią zjawiska nadprzyrodzone w utworach literackich.
50. Motyw zbrodni i kary w literaturze. Omów zagadnienie, analizując przykłady z różnych epok.
51. Literackie kreacje wybitnych jednostek. Porównując bohaterów z dowolnie wybranych epok, określ, na czym polega ich wyjątkowość.
52. Dworek szlachecki i jego mieszkańcy. Analizując celowo dobrane przykłady, porównaj różne ujęcia motywu.
53. Wpływ systemów totalitarnych – faszyzmu i stalinizmu – na człowieka XX wieku. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
54. Przegraní, życiowi bankruci. Interpretując wybrane utwory literackie, omów i porównaj postępowanie bohaterów, uwzględniając intencje oraz skutki ich czynów.
55. Spotkania wrogów. Omów stosowne sceny z wybranych utworów literackich, prezentując portrety bohaterów oraz przyczyny konfliktu.
56. Życie jako teatr. Analizując wybrane teksty literackie, pochodzące z różnych epok, omów różne sposoby ujmowania tego motywu.
57. Literackie wizerunki zdrajców. Porównaj postawy wybranych bohaterów, zwracając uwagę na sposób ich kreacji.
58. Symbolika liczb w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.
59. Zemsta w literaturze. Analizując wybrane utwory, zaprezentuj i omów różnorodne ujęcia tego motywu w literaturze różnych epok.

60. Motyw cierpienia w literaturze. Omów temat, analizując wybrane utwory.
61. Wędrowka w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory z różnych epok, omów sposoby funkcjonowania tego motywu.
62. Różne wizerunki mężczyzn. Analizując wybrane utwory literackie, przedstaw sposoby ujęcia tego tematu.
63. Człowiek zakochany, zadurzony, oczarowany. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby kreowania bohaterów literackich tego typu.
64. Literackie portrety idealistów. Analizując wybrane utwory z różnych epok, zwróć uwagę na sposoby kreowania bohaterów literackich.
65. Dziecko jako bohater literacki. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby kreowania bohatera dziecięcego.
66. Przyroda w literaturze. Analizując wybrane utwory z różnych epok, omów funkcje opisów przyrody w tekstach literackich.
67. Naturalizm jako metoda opisywania świata. Analizując wybrane utwory, określ środki charakterystyczne dla tej konwencji i celowość jej zastosowania.
68. Rola pracy w życiu bohatera. Omów temat, odwołując się do wybranych celowo dzieł literackich.
69. Heroizacja i deheroizacja bohatera w literaturze wybranych epok. Omów temat, analizując stosowne przykłady.
70. Małżeństwa w literaturze. Omów temat, analizując wybrane utwory z różnych epok.
71. Łagry i lagry. Analizując wybrane przykłady, przedstaw, w jaki sposób literatura łagrowa i lagrowa ukazuje zniewolenie człowieka.
72. Oblicza szczęścia utrwalone w literaturze. Analizując przykłady z wybranych epok, omów różnorodne ujęcia motywu.
73. Motyw kata i ofiary w literaturze. Interpretując wybrane utwory, porównaj różne ujęcia tego toposu.
74. Model miłości romantycznej. Analizując celowo wybrane utwory, ustal, czym charakteryzuje się ten model i w jaki sposób przejawia się w literaturze.
75. Ewolucja filozofii życiowej Jana Kochanowskiego. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów poety.
76. Przyczyny samotności bohaterów literatury najnowszej. Analizując wybrane przykłady, określ, co wyróżnia to doświadczenie we współczesności.
77. Różne wizerunki matek. Analizując wybrane utwory literackie, przedstaw sposoby ujęcia tego tematu.
78. Realistyczna, fantastyczna, magiczna. Omów różne sposoby kształtowania przestrzeni, analizując wybrane dzieła literackie.
79. Różne wizerunki kobiet. Analizując wybrane utwory, przedstaw różnorodność literackich kreacji postaci kobiecych.
80. Hamletyzm w kreacjach wybranych bohaterów literackich. Charakteryzując wybrane postaci literackie, omów sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.

81. Motyw exegi monumentum w twórczości poetów różnych epok literackich. Analizując celowo dobrane utwory, zwróć uwagę na koncepcję poety i poezji w wybranych tekstach.
82. Bunt i pokora jako przeciwstawne postawy wobec świata. Charakteryzując postawy wybranych bohaterów, zwróć uwagę na sens i podłoże buntu i pokory.
83. Rola natury w dziele literackim. Omów temat, analizując utwory należące do różnych gatunków literackich.
84. Motywy śmierci w literaturze. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady z różnych epok.
85. Różne oblicza miłości. Omów funkcjonowanie tego motywu w literaturze, analizując celowo wybrane przykłady.
86. Motywy biblijne i ich funkcja w literaturze polskiej. Omów temat, analizując wybrane teksty literackie.
87. Literatura współczesna w poszukiwaniu prawdy o człowieku. Analizując celowo wybrane utwory literackie, zaprezentuj różne postawy i zachowania człowieka.
88. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory różnych epok literackich, omów sposoby i funkcje przedstawienia obyczajów i obrzędów.
89. Literackie portrety zbrodniarzy. Omów temat, analizując celowo wybrane dzieła.
90. Wizerunki rycerzy w literaturze wybranych epok. Przedstaw temat na podstawie celowo dobranych przykładów.
91. Różne warianty polskiej arkadii w literaturze. Analizując celowo wybrane przykłady, porównaj sposoby wykorzystania tego motywu.
92. Różne ujęcia motywu prometejskiego w literaturze. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
93. Oblicze wojny w fantastyce współczesnej. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
94. Motyw ojca w literaturze. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
95. Motyw przyjaźni. Omów sposób jego funkcjonowania w literaturze, analizując dzieła różnych epok.
96. To się czyta dzisiaj – modni pisarze i modne książki. Omów temat na przykładnie wybranych tekstów literackich, wskaż przyczyny popularności niektórych autorów i książek.
97. Różne obrazy rodziny w literaturze. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie 2-3 epok.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

98. Sztuki Szekspira a ich adaptacje filmowe. Porównaj wybrane dzieła, ukazując ideę reżysera.
99. Alegoria i symbol jako środki wyrazu w literaturze i sztuce. Analizując i interpretując wybrane teksty kultury z różnych epok, określ funkcje wymienionych środków.

100. Historia narodu polskiego jako ważne źródło inspiracji dla literatury i sztuki. Interpretując wybrane teksty kultury z różnych epok, omów sposoby wyrażania i funkcjonowania tych samych motywów historycznych w literaturze i sztuce.
101. Motyw ogrodu w literaturze i sztuce. Analizując wybrane teksty kultury, omów sposoby prezentowania motywu.
102. Ideał świętego w literaturze i malarstwie. Analizując wybrane przykłady, porównaj sposoby przedstawienia postaci.
103. Kultura antyczna źródłem inspiracji literatury i sztuki różnych epok. Analizując wybrane przykłady, omów sposoby funkcjonowania inspiracji i ich rolę.
104. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby prezentowania motywu. Zwróć uwagę na kontekst epoki.
105. Symbolizm w literaturze i sztuce Młodej Polski. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów i dzieł sztuki.
106. Portret kobiety w literaturze i malarstwie. Analizując wybrane dzieła, przedstaw i omów różne ujęcia tego motywu.
107. Motyw tańca w literaturze i sztuce. Interpretując wybrane przykłady z różnych epok, omów sposoby prezentowania oraz funkcje motywu.
108. Różne wersje motywu Madonny w literaturze i sztuce. Analizując wybrane przykłady, omów współczesne sposoby ujęcia motywu i porównaj je z tradycyjnymi (dawnymi).
109. Dzieło literackie jako inspiracja i źródło motywów dla filmu. Analizując wybrane przykłady, wyjaśnij, czym jest tzw. film na motywach w odróżnieniu od adaptacji.
110. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła z różnych epok, omów różne ujęcia toposu.
111. Motyw pożegnania w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła z różnych epok, omów różne ujęcia motywu.
112. Inspiracje biblijne we współczesnej literaturze i filmie. Analizując i interpretując wybrane teksty kultury, omów sposoby funkcjonowania w nich przywołań biblijnych.
113. Impresjonizm w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła literackie i malarskie, scharakteryzuj właściwe temu kierunkowi widzenie i opisywanie świata.
114. Powstanie styczniowe w wybranych dziełach literackich i malarskich. Analizując zebrany materiał, omów i porównaj sposoby opisywania tego wydarzenia.
115. Różne sposoby kreowania obrazu Warszawy w literaturze i sztuce. Analizując zebrany materiał, określ, co twórcy różnych epok uznawali za interesujące i godne utrwalenia w zmieniającym się obrazie miasta.
116. Eros i Thanatos. Analizując wybrane przykłady, omów funkcję, jaką pełni motyw miłości i śmierci w wybranych tekstach kultury.
117. Inspiracje mitologiczne we współczesnej literaturze i filmie. Analizując wybrany materiał, określ ich rolę i sposoby funkcjonowania.

118. Wizerunek Nike w sztuce i poezji. Analizując celowo wybrane przykłady, omów sposoby prezentowania i funkcjonowania motywu.
119. Literackie i filmowe portrety dzieci i młodzieży. Omów, analizując wybrane przykłady z literatury i filmu XX wieku. Zwróć uwagę na prezentowane w nich problemy i potrzeby młodego bohatera oraz jego relacje z dorosłymi.
120. Ekspresjonizm w literaturze i sztuce. Omów wybrane przykłady realizacji nurtu. Analizując i porównując utwory, określ charakterystyczne dla niego środki wyrazu.
121. Portrety kochanków w literaturze i sztuce różnych epok. Analizując wybrane utwory, przedstaw różne sposoby ujęcia motywu.
122. Portret matki w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
123. Pojedynek jako temat literacki i filmowy. Omów zagadnienie, analizując celowo dobrane utwory.
124. Motyw tańca w literaturze i sztukach plastycznych. Omów jego funkcję, analizując wybrane przykłady.
125. Polskie obrzędy ludowe jako inspiracja artystyczna. Omów na wybranych przykładach z literatury i sztuki.
126. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i filmowych. Zanalizuj wybrane dzieła.
127. Demony są w nas, czyli mroczna strona natury człowieka. Omów temat, analizując wybrane utwory z różnych epok.
128. Motyw raju w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła, przedstaw różne ujęcia tego toposu.
129. Pory roku jako temat w literaturze i malarstwie. Analizując celowo wybrane dzieła, porównaj sposoby wykorzystania tego motywu. Zwróć uwagę na zastosowane środki wyrazu.
130. Wizja stworzenia świata w literaturze i sztuce. Analizując wybrane przykłady, porównaj sposoby prezentowania motywu.
131. Wizja końca świata w literaturze i sztuce. Analizując wybrane przykłady, porównaj sposoby prezentowania tematu.
132. Różne sposoby prezentowania problemu Holocaustu w literaturze i filmie. Analizując wybrane przykłady, porównaj sposoby jego przedstawienia.
133. Portret człowieka współczesnego. Omów różnorodne postawy bohaterów na podstawie wybranych utworów literackich i filmów.
134. Artystyczne interpretacje motywu „vanitas vanitatum” w literaturze i sztukach plastycznych. Interpretując wybrane przykłady, porównaj sposoby wykorzystania tego motywu.

135. Motyw śmierci w literaturze i sztuce średniowiecza. Analizując wybrane dzieła, omów różne sposoby ujęcia tego toposu.
136. Polscy władcy w literaturze i malarstwie. Analizując wybrane przykłady, omów sposoby kreowania postaci.
137. Literackie i plastyczne obrazy życia po śmierci. Interpretując przykłady, omów sposoby funkcjonowania tego motywu w dziełach kultury.
138. Motyw ojca w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła, przedstaw różne sposoby ujęcia tego toposu.

JĘZYK

139. Teksty grup hip – hopowych jako językowy znak kultury młodego pokolenia. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj dobór środków językowych i określ ich funkcje.
140. Współczesne zapożyczenia angielskie. Omów sposoby adaptacji anglicyzmów oraz przeanalizuj zebrane przykłady pod kątem ich funkcjonalności i zasadności wprowadzania do polszczyzny.
141. Teksty współczesnych piosenek. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj ich język i funkcje, jakie pełnią.
142. Język w Internecie. Analizując wybrane przykłady wypowiedzi użytkowników Internetu, omów rodzaje i funkcje zastosowanych zabiegów językowych.
143. Język współczesnej reklamy. Analizując wybrane przykłady spotów reklamowych, wyjaśnij, w jaki sposób i w jakim celu ich twórcy wykorzystują funkcje języka.
144. Język liryki XX wieku. Analizując wybrane przykłady, wskaż zastosowane w nich zabiegi językowe i omów ich funkcje.
145. Język prasy. Scharakteryzuj stylistykę i omów funkcję tytułów i nagłówek prasowych różnych czasopism.
146. Wątki antyczne i biblijne w polskiej frazeologii. Analizując wybrane przykłady, zwróć uwagę na ich występowanie we współczesnej polszczyźnie.
147. Komizm słowny. Analizując wybrane utwory różnych autorów i epok, przedstaw cele i sposoby jego realizacji.
148. Sztuka przemawiania. Analizując wybrane przykłady z różnych epok, omów charakterystyczne dla nich figury retoryczne i ich funkcje.
149. Zapożyczenia językowe. Analizując wybrane przykłady, określ źródła oraz przyczyny najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
150. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Analizując przykłady ze współczesnej polszczyzny, określ przyczyny i trwałość badanego zjawiska.
151. Funkcje reklamy. Analizując język różnych reklam, omów, jaki obraz świata one kreują.
152. Zjawisko archaizacji w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach, analizując jej funkcje i sposoby realizacji.

153. Poddając analizie dowolne wybrane teksty: poezji, prozy, dramatu, teksty piosenek, reklam, itp., omów funkcję impresywną języka.
154. Język hip – hopu. Poddając analizie celowo wybrany materiał, dokonaj charakterystyki zastosowanego w nim języka.
155. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
156. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
157. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na przykładzie literatury współczesnej.
158. Perswazyjne funkcje języka na przykładach tekstów propagandowych. Zanalizuj przykłady.
159. Funkcje stylizacji biblijnej w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
160. Omów rodzaje błędów językowych i mechanizmy ich powstawania na podstawie fragmentów artykułów prasowych oraz wypowiedzi telewizyjnych i radiowych.
161. Język artykułów prasy młodzieżowej. Ukaż jego wpływ na kulturę języka młodego czytelnika.